

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/295/2020
Identifikačné číslo spisu:	6117212732
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6117212732.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P. M., bývajúcej v Prahe, Werichova 949/7, Česká republika, zastúpenej JUDr. Vladimírom Rybovičom, advokátom v Banskej Bystrici, Nám. Štefana Moyzesa 4, proti žalovaným 1/ A. P. W., bývajúcej v W., W. F. XXX, 2/ J. C. F., bývajúcemu vo M., S. XXX/XXX, obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s.r.o., so sídlom v Čadci, Potočná 2835/1A, IČO: 36 866 849, o zaplatenie 95.000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 10C/28/2017, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. marca 2020 sp. zn. 14Co/184/2019 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ sú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. marca 2019 č. k. 10C/28/2017 - 156 I. uložil žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 95.000,- eur spolu s 8,25 % úrokom z omeškania ročne od 11. mája 2014 do zaplatenia, a to v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku; II. priznal žalobkyni voči žalovaným 1/ a 2/ právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na § 588, § 524 ods. 1, 2, § 526 ods. 1, 2, § 529 ods. 1 a § 533 Občianskeho zákonníka a uviedol, že žalovaná 1/ a právny predchodca žalobkyne J. K. uzavreli kúpnu zmluvu o prevode podielu na nehnuteľnosti, na základe ktorej mal J. K. dostať kúpnu cenu 95.000,- eur s tým, že k záväzku žalovanej 1/ zaplatiť kúpnu cenu platne pristúpil žalovaný 2/, pričom žalovaní kúpnu cenu neuhradili ani J. K., ani žalobkyni, ktorej bola 24. júna 2015 pohľadávka postúpená. Ohľadne žalovanými namietanej dohody o zániku záväzku podpísanej J. K. a žalovanými 25. júna 2015 s poukazom na text tejto dohody konštatoval, že dôvodom zániku záväzku žalovaných voči J. K. mal byť podpis kúpnej zmluvy medzi žalovanou 1/ ako predávajúcou a Q. W. ako kupujúcim, ktorý mal časť kúpnej ceny v sume 95.000,- eur uhradiť v prospech žalobkyne. Súd prvej inštancie však nemohol ignorovať fakt, že táto kúpna zmluva nebola realizovaná, pretože Q. W. kúpnu cenu neuhradil a od zmluvy odstúpil, preto zdôraznil,

že dlh žalovaných voči žalobkyni zostal, a to aj s poukazom na to, že J. K. túto dohodu podpísal preto, že lebo v čase jej uzavretia už pohľadávku postúpil žalobkyni a dohoda bola viazaná na zánik záväzku uhradením kúpnej ceny Q. W.. Pretože sa žalovaní neuhradením kúpnej ceny v lehote splatnosti podľa dodatku č. 1 kúpnej zmluvy dostali dňom 11. mája 2014 do omeškania, priznal súd prvej inštancie žalobkyni i príslušný úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom sa žalovaní dostali do omeškania až do zaplatenia. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných rozsudkom z 31. marca 2020 sp. zn. 14 Co 184/2019 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil a uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, ako aj jeho správnu argumentačnú presvedčivosť. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd posudzoval konkrétny charakter predmetnej dohody smerujúcej k zániku záväzku alebo jeho časti a za rozhodujúce považoval obsahové hľadisko s poukazom na skutočnú vôľu subjektov dohody a konštatoval, že v danom prípade sa nejedná o dohodu o odpustení dlhu, o vzdaní sa práva, ale ide o situáciu, kedy sumu 95.000,- eur, t. j. pôvodnú cenu z kúpnej zmluvy z 10. mája 2012 mal za žalovaných plniť Q. W., pričom však nie je žiadny logický dôvod na to, aby pohľadávka veriteľa zanikla samotným uzavretím kúpnej zmluvy dlžníka (žalovanej 1/) s treťou osobou (Q. W.), s ktorou pôvodný veriteľ (a ani postupník) nie je v žiadnom záväzkovom vzťahu a ktorý nemôže konanie (plnenie) tejto osoby nijako ovplyvniť. Podstatnou okolnosťou pre odvolací súd ale bolo, hoci právny predchodca žalobkyne J. K. mal od žalobkyne udelenú generálnu plnú moc na jej zastupovanie, zo samotnej dohody o zániku záväzku z 25. júna 2015 nevyplýva, že by J. K. pri tomto právnom úkone konal za svoju dcéru (žalobkyňu) na základe udeleného plnomocenstva, nevyplýva to ani z označenia účastníkov dohody, ani z obsahu textovej časti, či podpisov účastníkov dohody a keďže predmetná pohľadávka bola už 24. júna 2015 postúpená na žalobkyňu, žalovaní neboli už dlžníkmi J. K., teda záväzok žalovaných voči jeho osobe zanikol. Preto odvolací súd zdôraznil, že nemohlo dôjsť k zániku záväzku žalovaných voči pôvodnému veriteľovi odpustením dlhu a v danej veci mohol platne odpustiť dlh iba prejav vôle aktuálneho veriteľa, t. j. žalobkyne, ktorá však účastníkom dohody o zániku záväzku nebola a udelenie generálnej plnej moci žalobkyňou J. K., resp. jej pripojenie k dohode o zániku záväzku tento závažný nedostatok nekonvaliduje, nakoľko z dohody v žiadnom smere nevyplýva, že by pri uvedenom úkone IM. K. konal v mene žalobkyne a že by odpustenie dlhu bolo vôľou aktuálneho vlastníka pohľadávky. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie s tým, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa sudy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Namietali, že zánik záväzku bol jednoznačne viazaný na požiadavku podpisu kúpnej zmluvy z 24. júna 2015 žalovanou 1/ a Q. W., pričom táto kúpna zmluva menovanými v rozhodný deň i podpísaná bola, a preto došlo k zániku záväzku tak, ako to explicitne vyplýva z dohody o zániku záväzku z 25. júna 2015. Preto boli toho názoru, že záväzok, ktorý je predmetom tohto sporu, nepochybne zanikol ešte pred podaním žaloby a zdôraznili, že v čase uzatvorenia tejto dohody o zániku záväzku nemali vedomosť o postúpení pohľadávky na žalobkyňu. Ako ďalej dovolatelia uviedli, z dohody o zániku záväzku je zrejmé, že záväzok žalovaných zaniká bez ohľadu na to, že Q. W.K. uhradí 95.000,- eur, alebo nie; podstatné je podpísanie kúpnej zmluvy z 24. júna 2015 Q. W. a žalovanou 1/, kedy podpísaním tejto zmluvy zaniká povinnosť uhradiť záväzok v žalovanej sume. Nesprávnosť v právnom posúdení dovolatelia vzhľadali v tom, že sudy nižších inštancií absolútne nerešpektovali vôľu zmluvných strán a obsah dohody o zániku záväzku podľa § 574 ods. 1 Občianskeho zákonníka vykladali nad rámec účastníkmi dohody sledovaného cieľa a v tejto súvislosti poukázali na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu reprezentovanej rozhodnutím sp. zn. 1MOBdo/1/2007, ako aj rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cb/1222/2007. V ďalšom podrobne rozobrali skutkový stav veci a vyslovili polemiku o skutkových a právnych záveroch súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu. Z týchto dôvodov navrhli napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom

okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa sa vo svojom vyjadrení k dovolaniu plne stotožnila so závermi súdov nižších inštancií a konštatovala, že rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a preto navrhla dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalovaní prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

12. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

13. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

14. Pod pojem ustálenej súdnej praxe a pod pojem dovolací súd v zmysle § 421 ods. 1 CSP teda nemožno zahrnúť rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/1222/2007, na ktoré dovolatelia poukazujú vo svojom dovolaní. V dovolaniach, prípustnosť ktorých je vyvodzovaná z tohto ustanovenia, nemožno preto (úspešne) poukazovať na rozhodnutia uvedeného súdu. Pokiaľ je riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odlišné od riešenia danej otázky týmto súdom, nemôže ísť o „odklon“ relevantný v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (3Cdo/204/2018).

15. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

16. V súvislosti s argumentáciou, že ich dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolatelia uviedli, že súdy nižších inštancií absolútne nerešpektovali vôľu zmluvných strán a obsah dohody o zániku záväzku vykládali nad rámec účastníkmi dohody sledovaného cieľa. Odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dôvodili poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 1MOBdo/1/2007.

17. Z týchto dôvodov posudzoval dovolací súd opodstatnenosť dovolacej argumentácie žalovaných len vo vzájomnej interakcii „právnych“ otázok riešených odvolacím súdom a „právnych“ otázok riešených v rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré uviedli v dovolaní. Na podstatné závery tohto rozhodnutia poukazuje dovolací súd v nasledovnom bode.

18. Podľa rozsudku najvyššieho súdu z 27. augusta 2008 sp. zn. 1MOBdo 1/2007, „v zmysle ust. § 574 Občianskeho zákonníka, na základe dohody ako dvojstranného právneho úkonu veriteľa a dlžníka, ktorým sa veriteľ vzdáva svojho práva, dochádza k zániku záväzku dlžníka“. V ďalšom najvyšší súd konštatoval, že „z obsahu dohody o odpustení dlhu zo dňa 26.02.1999 konkrétne zo znenia článku II a článku III dohody vyplýva, že odpustenie dlhu ku dňu 02.03.2004 bolo podmienené tým, že k odpusteniu dlhu dôjde iba za podmienky, že do tohto obdobia, t. j. do 02.03.2004 nebude pohľadávka veriteľa vyriešená, a to napríklad postúpením alebo iným riešením záväzkovo-právneho vzťahu. V danom prípade došlo dňa 27.01.2004 k postúpeniu pohľadávky z obchodnej spoločnosti S. na obchodnú spoločnosť A., ktorá následne podľa § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka súhlasila s tým, aby postupca postúpenú pohľadávku vymáhal vo svojom mene. Nemohlo preto dôjsť k zániku záväzku žalovaného voči žalobcovi odpustením dlhu. V danej veci mohol platne odpustiť dlh iba veriteľ, ktorým sa stala postúpením pohľadávky spoločnosť A. Zániku záväzku okrem už uvedeného zabránilo aj podanie žaloby na súde, teda nastala v dohode dohodnutá podmienka označená ako iné riešenie záväzkovo-právneho vzťahu, čo bráni zániku záväzku odpustením“.

19. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd riešením „dovolacej“ otázky nastolenej žalovanými (bod 16. tohto uznesenia) neodklonil od podstaty všeobecných právnych záverov dovolacieho súdu uvedených v rozsudku, podstatná časť ktorých bola citovaná v predchádzajúcom bode tohto uznesenia. Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na skutkovom zistení, že k zániku záväzku žalovaných voči pôvodnému veriteľovi odpustením dlhu nedošlo a dlh mohol platne odpustiť iba prejav vôle aktuálneho veriteľa, t. j. žalobkyne, ktorá však účastníkom dohody o zániku záväzku nebola, pričom z dohody v žiadnom smere nevyplýva, že by pri uvedenom úkone predchádzajúci veriteľ konal v mene žalobkyne a že by odpustenie dlhu bolo vôľou aktuálneho vlastníka pohľadávky. Obsah spisu preto neopodstatňuje záver, že výsledok riešenia právnych otázok odvolacím súdom sa dostal do kolízie s právnymi závermi zodpovedajúcimi ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Dovolací súd tak uzatvára, že odvolací súd sa svojím záverom na podklade zisteného skutkového stavu, že nárok žalobkyne na zaplatenie 95.000,- eur s príslušenstvom je dôvodný a že nedošlo z jej strany ako nového veriteľa k uzavretiu dohody o zániku záväzku, neodklonil od záverov vyjadrených najvyšším súdom v žalovanými označenom rozhodnutí a dovolací súd ani nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od takto publikovaných záverov.

20. Predpoklad prípustnosti v tejto časti dovolania žalovaných spočíval v tom, že odvolací súd pri riešení právnej otázky zvolil „odklon“ od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čiže bola vymedzená iba vo vzťahu už existujúcej judikatúre dovolacieho súdu, resp. k nesprávnemu riešeniu právnej otázky odvolacím súdom. Tento predpoklad však v žiadnom prípade neobstál a týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalovaní nedôvodne tvrdia, že ich dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

21. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaných odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

22. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalobkyne v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovaným 1/ a 2/ v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.